

ken.

De veilingen zijn zeker geen puur Leidse aangelegenheden. B & N kan bogen op een grote klantenkring, ook buiten de landsgrenzen. Zo kent het vaste klanten in Engeland en Duitsland. Voor de laatste veiling waren er ook zo'n 300 commissies (schriftelijk bod) binnengekomen van mensen uit binnen- en buitenland. Het is typerend voor de door B & N georganiseerde veilingen, dat de meeste hiervan op de veiling zelf ruim 'over-boden' werden.

De veilingen bieden een interessant schouwspel. Deelname hierin hoeft niet per se reeds bij voorbaat een verloren zaak te zijn. Maar als student moet je financieel sterk in je schoenen staan om een effectief tegenwicht te kunnen bieden tegen de in het oneindige doorbiedende handelaren. Daar dit slechts bij enkelingen het geval is, zal men duchtig moeten sparen om met iets leuks naar huis te kunnen keren. Maar daar heeft men dan nu ook nog een half jaar de tijd voor.

En als het op de veiling niet lukt, de boekhandel is op de bekende uren het hele jaar door geopend.....

Edu van Berkel

MAHAFFY

MAHAFFY V

Mahaffy V: "Der Mahaffy ist ja ein grosser Mensch"

De polemische neigingen van John Pentland Mahaffy hebben hem soms lelijk opgebroken. Bijvoorbeeld in 1876 toen hij een felle aanval lanceerde op de studie *Attic Orators*, het magnum opus van Richard Cleverhouse Jebb. Jebb was professor Grieks te Cambridge, ook een Ier (zelfs een achterneef van Mahaffy!) en zeer geleerd. Hij was dus een concurrent voor de eretitel van grootste classicus/oud-historicus van Ierse bodem. Jebb, toch al niet erg op zijn achterneef gesteld en ook een opgewonden standje, schreef een boosaardige repliek, waarop vervolgens weer door Mahaffy werd gereageerd. Vervolgens raakte Jebb enigszins buiten zinnen en schreef een pamflet vol beledigingen aan het adres van Mahaffy, die er prompt het zwijgen toe deed en zo een morele overwinning wist te behalen.

In de *onverkwikkelijke controverse* had Jebb overigens het gelijk aan zijn kant: waar het kwesies als literatuurkritiek en problemen van Griekse stijl en syntax betrof was Mahaffy duidelijk wetenschappelijk in het nadeel. Maar toen Jebb wat later Schliemann attackeerde (om zo Mahaffy, de grootste propagandist van Schliemann en diens ideeën in Brittanië, te treffen) was Mahaffy weer op bekend terrein en bleek (achteraf) Jebb op het verkeerde paard te hebben gewed. Er vormden zich inmiddels facties van Jebb- en Mahaffy-supporters: met name Cambridge, Jebbs thuisbasis, liet Mahaffy voortaan links liggen, zodat er tussen Mahaffys eredoctoraten er geen van Cambridge te vinden is. Zoals Mahaffy zei: 'the God of the Cantabs, like the God of the Hebrews is a jealous God'. Ook werd hij nimmer gekozen als lid van de British Academy, waar Jebb grote invloed had.

Een volgende misser was de steun die Mahaffy bood aan Archibald Henry Sayce, toen diens Herodotus' commentaar gekraakt werd door de befaamde Tyrrell, professor Grieks aan het TCD, een collega van Mahaffy dus. Na een heleboel heen en weer geschrijf was het iedereen (behalve de vechtlustige Mahaffy) duidelijk dat Tyrrell gelijk had en dat de Herodotus van Sayce veel feilen vertoonde. Maar het kwaad was geschied: Mahaffy droeg gedurende vijf jaar niets bij aan het gezagheb-

bende tijdschrift *Hermathena*, een uitgave van TCD, en in hetzelfde blad zong Tyrrell de lof van, jawel, Jebb.

Ik heb deze controversen hier aan de orde gesteld omdat ze a) aantonen hoe stompzinnig en onproductief een (te) verdoorgevoerde polemiek is: wederzijdse kritiek helpt de wetenschap vooruit, maar gedrag in de trant van 'jij bent hier niet langer welkom' en 'ik schrijf niet meer voor jullie' bereikt duidelijk het tegendeel; b) cruciaal zijn voor de ontwikkeling van Mahaffy als oud-historicus. Want wat geschiedde? Mede door deze voor hem niet zo gunstig verlopende affaires, keerde Mahaffy zich af van de archaische en klassieke periode waar hij tegen veel concurrentie moest opboksen, een concurrentie bestaande uit specialisten, wat Mahaffy immers niet wilde zijn. Hij ging dus iets doen wat de anderen niet deden: hij zette zich aan de bestudering van het Hellenisme. Mahaffy was zeker niet de eerste om dit te doen: zo was de grote Droysen hem enkele jaren voor; maar Droysen schreef toch primair politieke geschiedenis, terwijl Mahaffy daarentegen poogde de sociale geschiedenis van de Hellenistische wereld te schrijven. Dat nu was echt pionierswerk. Hij schreef een aantal werken over met name het *ptolemaeïsch* Egypte (Egypte was een oude liefde), qua opzet en stijl te vergelijken met zijn eerdere schrijfsels. Zich echt waarmaken als wetenschapper, die in ruimere kring dan voorheen respect wist af te dwingen, kon Mahaffy in de 90'er jaren, dankzij Flinders Petrie en de reeds genoemde Sayce.

William Matthew Flinders Petrie vond in 1899 in de Fajoem een groot aantal papyri en gaf deze vervolgens aan Sayce (wiens Herodotus-uitgave misschien dan de toets der kritiek niet kon weerstaan, maar overigens een zeer opmerkelijk geleerde). Sayce op zijn beurt nodigde Mahaffy uit om samen met hem aan deze papyri te werken. Resultaat waren een drietal delen Flinders Petrie papyri, waaronder een nieuw stuk Euripides (de meest opzienbarende vondst), maar ook veel materiaal van sociaal-historisch belang. Hoewel spoedig werd aangetoond dat Mahaffys werk wederom niet vlekkeloos was, was deze uitgave voor Mahaffy een zelfoverwinning: maandenlang had hij zeer specialistisch zitten puzzelen. En belangrijker: het werk was van grote wetenschappelijke waarde; mede dankzij de bijzonder grote achtergrondkennis van Mahaffy was de uiteindelijk uitgave zeer breed van opzet. Hoewel noch de eerste payroloog, noch één van de beste, verdient Mahaffy het toch als één van de grondleggers van de papyrologische discipline te boek te worden gesteld.

Mahaffy zou Mahaffy niet geweest zijn, wanner hij de resultaten van zijn papyrologische arbeid niet ogenblikkelijk had vertaald in een groot aantal meer en minder populaire artikelen en boeken en er zo maximale ruchtbaarheid aan gaf. En inderdaad, eindelijk werd hij alom erkend als een grootheid en de eerbewijzen stroomden toe. Dit alles was zeer strelend voor deze eierzuchtige man, hoewel hij zelf verzuchtte dat de erkenning wel wat laat gekomen was. En daar had hij geen ongelijk in: ook zijn carrière te Dublin verliep zeer traag. Meermalen berekende de gefrustreerde Mahaffy aan de hand van levensverzekeringstabellen de levensverwachting van degenen boven hem in de hiërarchie, en daarmee de vacaturekansen, tot vijf cijfers achter de komma. Voor degenen die in deze tijd van taakverdeling, inkrimping, schaarse middelen, etc. hetzelfde zouden willen doen, moet ik toevoegen dat vaak statistiek en werkelijkheid niet parallel lopen: zo ook in het geval van Mahaffy. Iedereen die zijn carrière blokkeerde werd reuze oud en bovendien in redelijke gezondheid (NB: pensionering bestond niet). In 1897 was de gemiddelde leeftijd van de Provost en Senior Fellows aan TDC 76 jaar: en dan spreekt men tegenwoordig over een te grote vergrijzing van de universitaire staf! Eindelijk werd Mahaffy Senior Fellow, in 1899, 35 jaar na het bereiken van de Fellow-status. Als Senior Fellow was Mahaffy ook kandidaat voor het Provostship, het rectoraat, van TCD, maar de zittende Provost, Salmon, werd ouder dan enige Provost voor hem! En toen Salmon 85 jaren oud stierf, in 1904, werd Mahaffy gepasseerd; eerst in 1915 kwam hij aan bod.

Mahaffy had het hoogtepunt van zijn carrière bereikt, maar hij liep tegen de tachtig. Zijn wetenschappelijke produktie liep na de eeuwwisseling gestaag terug (hoewel hij nog veel schreef over de geschiedenis van Dublin en van TCD, en over de actuele politiek) en zijn *joie de vivre*, waarvan ik zoveel voorbeelden heb kunnen geven, was voor een groot deel verdwenen, nadat zijn vrouw in 1908 was overleden. Bij die gelegenheid schreef de zo weinig huiselijk Mahaffy: 'in the deepest sense I have lost my home'. Treurig allemaal. Maar nog één keer bloeide Mahaffy op, nog één keer liet zijn oude ik zich zien: Tijdens de Easter Rising van 1916, toen hij persoonlijk de verdediging van TCD tegen de rebellen leidde, en in de periode daarna, waarin druk gedebatteerd werd (overigens voorlopig zonder resultaat) over Ierlands toekomst. In die debatten was Mahaffy een toonaangevende en door alle partijen gerespecteerde figuur. Het kan vreemd lopen met oud-historici.

In 1919 verliet Sir John (hij was op de valreep geridderd)

dit leven. Het is misschien geen al te boude veronderstelling dat hij toch redelijk tevreden terugblikte op een welbesteed bestaan. Hij verdient het dat zijn nagedachtenis ook buiten Dublin in ere wordt gehouden; in Leiden zijn zich inmiddels toch weer enkele mensen meer van zijn naam bewust. Mooi zo; want zoals een Duitse *savant* opmerkte na het bijwonen van een indrukwekkend optreden van Mahaffy tijdens een congres: 'Der Mahaffy ist ja ein grosser Mensch'.

F.G. Naerebout

Rectificatie:

De Frons-redactie laat de ingeleverde copij op uniform formaat overtypen: daarbij gaat wel eens iets mis. Natuurlijk, ik weet van de knikkebollende Homerus, maar degene die Mahaffy IV uittipte was toch meer in een diepe slaap. Naast een reeks kleine foutjes stond te lezen: 'remain' in plaats van 'maintain', terwijl Mahaffy, ondanks zijn Ierse afkomst, toch echt heel goed Engels schreef; verder 'orthodox' waar 'onorthodox' moest staan. Een man die in een preek (!) St. Paulus een 'impudent little Hebrew' noemde en vervolgens de kansel niet meer mocht bestijgen, die op de vraag of hij een geestelijke was antwoordde met 'yes, but not in any offensive sense of the term', kortom de man die Mahaffy was, kan met geen mogelijkheid 'orthodox' genoemd worden. Dit soort 'verassende' fouten in een stukje van drie pagina's geven mij toch de indruk dat de Frons-redactie wat nonchalant omspringt met andermans pennevruchten (pennenvruchten waar zij zelf om verzocht hebben!). Gezeur over zaken van ondergeschikt belang, die toch niemand opvallen? Ach, het gaat om het principe. Quae autem parva videntur esse delicta neque a multis intellegi possunt, ab iis est diligentius declinandum (Cicero).

F.G.N.

SUBFACULTEITSRAAD

VERSLAG van de vergadering van de subfaculteitsraad Griekse en Latijnse Taal en cultuur op maandag 4 februari 1985 in gebouw 1174, zaal 026.

Aanwezig: mww. Hoekstra, Timmermans, Zee; de heren Van der Eijk, Heymans, Meyer, Sicking (voorz.), Stork, Van Straten, Verhoeven, Versnel, Van Winden. Bericht van verhindering van de heer Horstmanshoff.

1. Om 13.02 opent de voorzitter de vergadering.
2. De notulen van 30-10-'84 worden goedgekeurd.

De heer Heymans merkt op dat hij afwezig was omdat hem geen convocaat had bereikt.

N.a.v. punt 6: dit betreft een breed opgezet project "Wortels van de westerse beschaving", waarin behalve de subfaculteit Klassieke o.m. de vakgroepen Hebreeuws, Assyriologie en Egyptologie zullen participeren (voor meer informatie zie Frons van december '84 pp. 15-16). Op initiatief van de heer Versnel heeft overleg plaatsgehad met verschillende vakgroepen. Besloten is tot inventarisatie van de colleges die onder het hoofd "Wortels van de westerse beschaving" zouden kunnen worden gerangschikt en dan in een zo homogeen mogelijke vorm zouden kunnen worden gepresenteerd. Later in de vergadering spoort de heer Versnel iedereen die iets te bieden heeft aan, dit zo snel mogelijk te doen, opdat half februari verdere plannen kunnen worden gesmeed. De heer Schrijvers vraagt of ook aan het "loof" (dat uit die wortels gegroeid is) aandacht is besteed. De heer Sicking stelt dat in bedoelde vergadering daar niet de nadruk op lag.

3. Mededelingen: De voorzitter meldt dat op 7 febr. in de namiddag (13.30-16.00) een forum over Letterenstudie en arbeidsmarkt zal plaatsvinden.

Naar aanleiding van een brief van het faculteitsbestuur over fi-